

што нису потребне и како их не бисмо читали реда ради, треба да им нађемо примену. Јер, многи имају рођаке, пријатеље и познанике који су чули за Христа, али нису примили крштење. Многи су скоро сагласни, али се још колебају. Можда би требало да примамо цедуљице с именима оних који стоје на прагу крштења, којима је потребан Божански импулс? Посебно ако су то рођаци наших сталних парохијана. А ако нема таквих, могли бисмо да се молимо да светлошћу Христове вере буду просвећени многи народи који још увек пребивају у тами паганства.

Неће се све свуда остварити. У сваком случају, неће се свуда одмах остварити. И то је добро. Зато што су сви људи различити и нису нам потребне револуције, коренте реформе и моментална једнообразност, већ су потребни љубав према Цркви и ватрена жеља да све буде исправно, а не онако „како смо навикли“. Ако је све „како смо навикли“ то је само љубав према себи и страх да се не уздрма средина на коју смо навикли, а не борба за истину.

***

Велики пост брзо лети. А кад пролети често оставља иза себе талог незадовољства. Неки кажу, опет је прошло време поста, а ја нисам стигао ни да се потрудим, ни да се променим. Ближи се Васкрс, а осећам да сам варао целе Четрдесетнице, жалио сам себе, постио сам с пола снаге. И наводно знам да се „Царство осваја на силу“, да је „узан пут и тесна су врата“, али по навизи понављам да „је време другачије“, да немам снаге. Сам бивам опуштен, умирујем и

друге опуштене.

Зато нас и Васкрс Предивни не испуњава вечним животом до краја, јер за време поста не успевамо да очистимо утробу. Господ нам не налива „младо вино у старе мехове“. И није крив Господ, већ ми, који смо се удобно угнездили иза оградe различитих изговора.

То није добро. Није лепо. Није поштено.

***

Планете играју своје коло око Сунца.

Наше Сунце је Христос. „А вама, који се бојите имена Мојега, грануће сунце правде, и здравље ће бити на зрацима његовијем,“ – каже пророк Малахија (Мал. 4, 2).

Тако на литургији Пређеосвећених Дарова са страхом дотичемо Агнеца и звонимо у звонце како би људи преклонили колена, и чинимо метаније, и појемо много покајничких песама и песама хвале. И небеске силе заједно с нама невидљиво служе Цару Славе. И све ово даје такво молитвено осећање и расположење, такву жељу за стајањем пред Христом, да то може бити довољно за дуго времена.

И пост ће проћи, а свештени страх ће остати. И после Васкрса ће наступити други празници и жеља да се човек моли са сузама, да чини метаније и да пости неће ишчилети из његове душе. Зато пуним плућима треба удисати тужни и лековити ваздух Великог поста, како би целомудреност и строгост који су растворени у овом ваздуху, дубоко проникли у сваку хелију нашег духовног организма.

манастир Подмаине - храм Успења Пресвете Богородице
са благословом игумана јеромонаха Рафаила

ВАСКРСЕЊЕ

**НЕДЕЉА СИРОПУСНА
СЕЋАЊЕ НА АДАМОВО ИЗГНАЊЕ ИЗ РАЈА
свети преподобни Јован Касијан, преподобни Варсануфије
Мт. 6, 14 - 31, зч. 17; Рим. 13, 11 - 14, 4, зач. 112.**

протојереј Андреј Ткачов
ЛИТУРГИЈА ПРЕЂЕОСВЕЋЕНИХ ДАРОВА

Суботе и недеље се у Великом посту не сматрају посним данима. И то није због тога што је дозвољено да се у ове дане једе нешто мрсно. (Мрсна храна је за телесно здраве људе забрањена до самог Васкрса). То је због тога што се суботом и недељом служи потпуна, права литургија. Пошто Црква литургију сматра каменом-темељцем, од тога да ли се она служи или не служи и дани постају празнични или тужни.

Ако за све време Великог поста човек на службу иде само недељом, неће осетити пост, без обзира на уздржавање у храни. Треба да иде и на службе које су у посту посебне, како би осетио контраст између ових светих дана и осталих дана у години, како би дубоко удахнуо исцељујући ваздух Четрдесетнице. Главна међу посебним службама јесте литургија Пређеосвећених Дарова.

Она се од традиционалне литургије разликује по томе што се

на њој Богу не приноси Бескрвна Жртва. Жртва је принета раније, Дарови су освећени и њима се може причестити. Цела служба представља припрему за причешћивање унапред припремљеним Даровима.

Главна мисао која треба да се роди услед пажње посвећене овој теми јесте чежња за причешћем, туга због растанка. То да човек не жели да чак и недељу дана остане без Светих Тајни. Иако човек не сме да светкује, већ треба да се смирава и да плаче, није могуће не причешћивати се, дакле, треба се причестити макар унапред припремљеним Даровима.

Литургија Пређеосвећених Дарова, њен чин, њено порекло и потреба за њом се не могу схватити без љубави према тајнама и праксе честог причешћивања. Причајте шта год хоћете и размишљајте како год хоћете, али да је у Древној Цркви постојала традиција причешћивања пет-шест пута годишње никад не би настала литургија

email: kontakt@manastirpodmaine.org
internet prezentacija: manastirpodmaine.org

Пређеосвећених Дарова. Не би постојала сама потреба за њом. А ова потреба се зове: не могу без Христа и причешћа. „За мене је живот Христос, а смрт – добитак.“

Ако се људи причешћују ретко и литургију треба ретко служити, испуњавајући остале дане читањем обеднице, појањем псалама и акатиста, поукама и проповеди-ма. Међутим, то је поштен пут у нигдину, што и ономе ко не види треба да буде јасно. Литургија се не сме изостављати. Она је наше једино богатство. Напротив, треба тако јако заволети литургију да би се кроз њу схватио црквени живот уопште. А.С.Хомјаков је апсолутно тачно говорио да „хришћанство разуме само онај ко разуме литургију“.

Марија Египатска је у пустињу на дуги низ година отишла тек након што се причестила. Пошто још увек није била очишћена од страсти она је као залог за будућност добила причешће и благодат како би тамо, у пустињи, имала Божанску помоћ.

И ми, по речима Андреја Критског, треба да се уселимо „у пустињу страсти покајањем“.

Страсти се за време поста откривају, буде се, муче и узнемиравају душу. Повремено не само да је узнемиравају, већ је жаре и пале. Потреба за Божанском помоћи постаје све већа, више се осећа. Управо због таквих трудбеника који добро посте, који су посебно оштро осетили своју немоћ, настала је литургија Пређеосвећених Дарова.

По свом чину она се спаја с вечерњем и било би добро да се служи увече. (Немојте журити да

негодујете – пустите ме да кажем до краја.)

У суштини, тешкоћа вечерњег служења је само једна – дуг евхаристијски пост. Све остало су технички детаљи. Изговор да се то одавно није радило не важи. Код нас се много тога доброг није радило, а на много тога лошег смо се навикли. Зар треба све грешке да маркирамо знаком „не дирај“, а од целокупног заборављеног наслеђа да се одрекнемо?

Необично дуг евхаристијски пост је једино озбиљно питање на путу ка вечерњој литургији Пређеосвећених Дарова. Али, зар пост и не постоји због тога да бисмо осетили глад и жеђ, извесну танану слабост у телу и лаку сувоћу у утроби? Зар смо се већ потпуно одрекли труда, напора и уздржања и зар смо спремни само да повлађујемо својим немоћима? Треба само покушати и испоставиће се да људи који су спремни на борбу и молитву има више него што смо мислили. Деца се на овој служби не причешћују. За њих постоје субота и недеља. Неко ће рећи: ето, старци не могу дуго без лекова и хране. Али и они имају суботу и недељу. А они који могу да не једу и не пију до вечери, који су јаки и крепки, које због младости и сувишка снаге узнемиравају телесне страсти, нека трпе и боре се са собом. Рећи ћу вам још нешто: кад човек провери испоставља се да су старци често спремнији да не једу и да се више моле у очекивању причешћа. А и млади људи чешће жуде за подвигом него што нам се чини.

Тешкоћа више нема. Даље сле-

ди само наслада.

Треба једном у животу служити ову службу увече, макар ради искуства и осећаја контраста. Вреди певати: „Пришедше на запад солнца, видјевше свјет вечерњи“, - не у 8:30, већ у 18:00, кад је сунце заиста дошло на запад. Вреди осетити колико је боље спојити свој ум с речима псалма: „Воздјејајте руку мојеју – жертва вечерњаја“, – у мраку храма осветљеног само кандилима, а не уз јарку сунчеву светлост. И „Исполним вечерњују молитву нашу Господније изговарати касно увече, а не пре подне. Вреди телом схватити колико је боље молити се потпуно празног стомака како би се касније изабрао старији и бољи пут, премда тежи.

Све песме, кађења, клечање на коленима, сви обиласци са свећама и тамјаном око Евхаристијског Агнеца, све молитве светог Јефрема, овде су предвиђени су за вече. Ова служба је тајанствена и посебно интимна. Туђи су јој директни сунчеви зраци и електрично осветљење пошто се на њој Христом причешћују људи који су се одлучили на јачи подем, људи који су се ограничили ради ширине Небеског Царства.

Литургија уопште није за туђе очи. Права су болест и истинска казна наша увек отворена врата на служби и случајни народ који купује свеће и тргује код сточића с цедуљицама за помен у сваком тренутку службе. Без обзира да ли се чита Јеванђеље или се поје Херувимска, увек ће неко лутајућим погледом тражити место на свећњаку за своју свећу. Кад би дао

Бог да одрастемо, да се уозбиљимо и да једном на возгласу „Двери, двери!“ заиста затворимо улазна врата да до краја службе више нико не уђе и не изађе.

Тако је на обичној литургији.

Али, на литургији Пређеосвећених Дарова је то још озбиљније. Ту нипошто није место случајним људима који су залутали на ватрицу, „који не могу да се моле с нама“. Они се одмах препознају. Они не клече с вама, буље у свештеника приликом возгласа „Свјет Христов просвјешчајет всјех!“ и што је још горе, приликом входа с Даровима. Њих сигурно не треба причешћивати.

Она, литургија Пређеосвећених Дарова, подиже летвицу захтева за клир. Много тога треба објаснити и испричати. Треба научити тумачење текстова књиге Постања и Прича, које се читају на овим службама. Треба умирити и оне који у свему на шта нису навикли виде траг новачења.

Новачење је снижавање нивоа црквене дисциплине ради угађања духу времена. А повратак традицији је кретање у супротном правцу: од ослабљености – ка сабраности, од повлађивања себи – ка борби са собом. То је кретање од обичног читања текстова ка поимању духа текстова. Ево, на пример, на литургији Пређеосвећених Дарова треба често да се читају молитве за оглешене и за „иже ко свјатому просвјешченију готовјашчихсја“. То је траг древне епохе кад су се људи дуго времена припремали за крштење и кад су за њега подучавани. Ми данас, како не бисмо остављали ове молитве због тога